

«هنگامه شمردن ستاره‌ها»

در آسمان مستند

گفت‌وگو با مجتبی فلاحی، بازیگر «حکم رشد»

تقابل عشق ووظیفه

زینب علیپورطهرانی سوگندآرامی

گروه رسانه

مجتبی فلاحی، زاده شیراز است و به عنوان نویسنده، بازیگر، کارگردان و طراح صحنه فعالیت می‌کند. این هنرمند در آثار ی هم چون «دربازدگی»، «تتو»، «اس»، «درمیان خاکستر»، «پرده توری»، «سفوفنی تولد»، «لابی»و... به عنوان بازیگرو عوامل پشت صحنه حضور داشته و در فیلم سینمایی «بی‌رویا» به عنوان بازیگر همکاری داشت که این فیلم یکی از آثار برتر چهلمین جشنواره فیلم فجر بود. فلاحی که پیشینه تئاتری دارد برای اولین بار است در یک سریال تلویزیونی بازی می‌کند و نقش پلیسی به نام ذبیح را به عهده دارد که رئیس یک کلانتری می‌شود و قرار است در منطقه‌ای که تعدادی از اشرار حضور دارند و منطقه از این نظر ناامن است، تلاش کند امنیت را به منطقه برگرداند. حالا یکی از این اشرار، کسی نیست جز غلام که داداشی اوست. ذبیح بین عشق و وظیفه با چالش‌های زیادی روبه‌روست که دراین باره با مجتبی فلاحی، درباره نقشش صحبت کرده‌ایم.

[۱] معمولاً در سریال‌های تلویزیونی، مخاطب، تیپ خاصی از پلیس دیده‌است اما نقش پلیس را که شما در سریال حکم رشد بازی می‌کنید، وجه تمایزی با بقیه پلیس‌ها دارد. چه شد برای اولین حضورتان در تلویزیون، نقش ذبیح را پذیرفتید؟

ذبیح، یک پلیس درستکار و خانواده دوست است که وارد یک قصه مهلک و چالش برانگیز می‌شود. یکی از دلایلی که من پذیرفتم در این سریال بازی کنم، همین تفاوت و ویژگی‌های ذبیح بود. چون در

طول داستان، ذبیح در تصمیم‌گیری‌هایش اتفاقاتی را رقم می‌زند که شاید در سریال‌های تلویزیونی این وجه از پلیس را کمتر دیده باشید. چون تصمیم‌گیری شخصیت‌ها در شخصیت‌پردازی خیلی مهم است.

[۲] به نظر تان ذبیح چقدر شبیه آدم‌هایی است که در اطراف مان هستند؟

اوهم مثل آدم‌هایی است که در اطرافمان می‌بینیم، انسانی تصمیم می‌گیرد و دقیق تر بگویم تیپ نیست

امیدوارم پول مردم حیف نشود

مجتبی فلاحی در پاسخ به این سوال که تا چه میزان به این سریال خوش‌بین هستید که در جذب مخاطب موفق باشد و این‌که می‌تواند معرفی خوبی از شما به مخاطبان تلویزیون باشد، می‌گوید: «یکی از دوستان یک‌بار حرفی زد که بسیار دلچسب بود. این کار با پول بیت‌المال ساخته می‌شود و این مهم‌ترین بخش کار برای من است. بنابراین برایم مهم است چیزی ساخته و کاری از من به مردم نشان داده شود که پول مردم حیف نشود. چون پول بیت‌المال است و به گردن ماست اما در کنار این قضیه فکر می‌کنم قصه به قدری جذابیت دارد که در سریال‌های تلویزیونی یک نقطه عطف محسوب شود. خاطرم هست سال‌ها پیش در سریال «پلیس جوان» شهاب حسینی تقریباً چنین نقشی داشت.»

یکی از بهترین راه‌های انتقال و آموزش برخی مفاهیم و آموژه‌ها از گذشته تاکنون، تولید و پخش برنامه‌های آموزشی در تلویزیون بوده‌است. گاهی آموزش در قالب یک برنامه ترکیبی، گاه در قالب سریال و نمایش و برخی مواقع در حوزه مستند بوده‌است؛ به‌طوری که مستند آموزشی یکی از مهم‌ترین گونه‌های مستند به شمار می‌رود. در قالب برنامه‌ها و تولیدات تلویزیونی، بسیاری از مباحث فرهنگی و ارزش‌های اجتماعی را می‌توان بدون شعارزدگی تبیین کرد؛ از مسائلی مانند تربیت فرزندان و روابط خانوادگی و اجتماعی گرفته تا حتی موضوعاتی بسیار خاص‌تر مانند آموزش اقدامات مثبت و پسندیده در اجتماع، از قبیل کمک به دیگران و انجام امور خیر.

«وقف» یکی از همین امور خیر و ارزش‌های اجتماعی است. یکی از سنت‌های حسنه اسلامی که مورد تأکید بزرگان دین بوده و برای همدلی و دستگیری از نیازمندان و خدمات‌رسانی عمومی سفارش شده‌است اما با وجود این، خیلی از ما آشنایی دقیقی با ماهیت وقف و موقوفات نداریم. حال این موضوع دستمایه ساخت مجموعه «سایه‌های رعنا» شده‌است که به‌علی‌خانی‌ایبانه‌ای، تهیه‌کننده مجتبی‌داشته‌ایم.

■ ■ ■

[۳] به گزارش جام‌جم، آشنایی با عمل پسندیده وقف و شناخت افراد بزرگی که در حق مردمان این مرز و بوم با احسان ماندگار خود خدمت کرده‌اند، می‌تواند در قالب برنامه‌های جذاب تلویزیونی به تصویر کشیده شود تا به فرهنگ‌سازی در این حوزه نیز منجر شود.

تا به امروز آثاری چه در قالب نمایش و چه در قالب مستند از استاد شهریار، شاعر آذری‌زبان ساخته و روانه آنتن شده‌است. آثاری که هرکدام رنگ و لعاب ویژه‌ای برای مخاطبان دارد. یکی از این آثار، مجموعه شهریار بود که کمال تبریزی کارگردانی آن را به‌عهده داشت و برای ایفای نقش شهریار سراغ یک نابازیگر به نام اردشیر رستمی رفت که بعدها پای او به عرصه بازیگری باز شد. حال شبکه مستند برای روزیکشنبه ۲۵ اردیبهشت ماه که روز بزرگداشت فردوسی و پاسداشت زبان فارسی است، مستندی به نام اولدوز سایاراق «هنگامه شمردن ستاره‌ها» را برای پخش آماده کرده است. این اثر

پرتژه‌ای از استاد شهریار است که ساعت ۱۸ پخش می‌شود. هنگامه شمردن ستاره‌ها به تهیه‌کنندگی مصطفی رزاق کریمی و کارگردانی قربانعلی طاهرفر در شبکه مستند تولید شده و به زندگی و زمانه استاد شهریار می‌پردازد. به‌گفته طاهرفر کارگردان این فیلم مستند، ویژگی منحصر به‌فرد این اثر آن است که برای پرهیز از چندروایتی در بیان زندگی و اندیشه استاد شهریار، همچنین برای دستیابی به حقایق زندگی او، با بهره‌گیری از آرشیوی کامل از گفت‌وگوهای موجود از این ادیب نام‌آور و با تکیه بر چند گفتار تصویری اختصاصی از او، «شهریار» به روایت «شهریار» به تصویر کشیده شده‌است.

روی آنتن

برایش می‌افتد که مجبور می‌شود به زندگی واقعی خودش گریز بزند. بزرگ‌ترین شاخصه‌اش این است که بین عشق و وظیفه، گبرمی‌افتد که چنین موقعیتی همیشه برای شخصیت‌ها خاص و در عین حال سخت است.

[۴] پس با این تعریف نمی‌خواستید یک تیپ ارائه کنید؟

مسلماً قبل از آن‌که نقش شکل بگیرد، بازیگر بارها درباره جزئیات نقش، با کارگردان هم صحبت می‌شود. این اتفاق در سریال حکم رشد هم رخ داد. آنچه ما درباره آن با کارگردان صحبت کردیم، این بود که ما یک انسان را نشان دهیم نه پلیس تیبیکال. با همه ویژگی‌های خوب و بدی که دارد. این برای من در همه پلان‌های سریال مهم بود.

[۵] یعنی می‌گویند سعی کرده‌اید شخصیت ذبیح را برای مخاطبان قابل باور و قابل لمس کنید و این‌که رفتارهایش شبیه پلیس‌های دیگر نباشد؟ چقدر این فضا در

● مستند اولدوز سایاراق ●

(هنگامه شمردن ستاره‌ها)

فیلمنامه و چارچوب تلویزیون وجود دارد که این اجازه را به شما می‌دهد تا بتوانید آن طور که می‌گویید، کار متفاوتی انجام بدهید؟

فکر می‌کنم آقای نعمت... به عنوان نویسنده این کار را به خوبی انجام داده که این فرصت در اختیار من به عنوان بازیگر این نقش قرار بگیرد و بتوانم آن را متفاوت بازی کنم.

[۶] به خاطر سبک خاصی که ایشان در نگارش فیلمنامه به خصوص دیالوگ دارد، با فیلمنامه‌های چالشی‌نداشتید؟ چون اغلب بازیگرانی که با ایشان کار می‌کنند بر این‌که دیالوگ‌های آقای نعمت... جذاب اما سخت است، تأکید می‌کنند.

به هر حال به واسطه کارهایی که از ایشان دیدیم و از تلویزیون پخش شده، با این نوع دیالوگ‌نویسی آشنا هستیم. در کارهای ایشان یک تکلفی هست که در این کار سعی کردیم با وفاداری نسبت به متن به لحاظ حسی، این تکلف نباشد. یعنی دیالوگ‌ها روان باشد اما عیناً همان دیالوگ‌ها را بگوییم که وفاداری‌مان را به متن حفظ کرده‌اشیم.

خانی‌ایبانه‌ای به این موضوع اشاره می‌کند که واقفان بزرگی در راه اعتلای کشور قدم برداشته‌اند و ادامه می‌دهد: معرفی واقفان برجسته از دغدغه سازمان اوقاف و عوامل تولید سایه‌های رعنا بود و تمام تلاش‌مان را کردیم که تا حدی دین خود را به این واقفان بزرگ ادا کنیم.

[۷] معرفی فرصت‌های گردشگری

تهیه‌کننده و کارگردان این اثر نمایشی و مستند تلاش کرده‌اند تا در خلال این موضوع، گذری هم به جاذبه‌های گردشگری هر شهر داشته باشند. خانی‌ایبانه‌ای در این باره عنوان می‌کند: در سایه‌های رعنا تا جایی هم که برنامه ظرفیت داشته، از نشان دادن اماکن دیدنی و تاریخی دریغ نکرده‌ایم. حتی گریزی به کارها و فعالیت‌های آن شهر نیز زده‌ایم، به‌طور مثال در ایام گلابگیری در کاشان فیلمبرداری کردیم. در واقع از این فرصت استفاده کردیم تا ظرفیت‌ها و جاذبه‌های شهر را نیز معرفی کنیم و سازمان میراث فرهنگی هم بسیار در این مورد با ما همکاری و حمایت‌مان کرد.

سایه‌های رعنا که مجموعه‌ای ۱۶ قسمتی در قالب برنامه ۲۰ دقیقه‌ای است از این هفته روی آنتن شبکه دو می‌رود. دیگر عوامل این مجموعه نمایشی عبارتند از مدیر تصویربرداری، محمد روزبهانی، مدیر تولید، محمدحسین علیخانی، تدوین: بابک رضوانی، صدابردار: سیدحسین موسوی، آهنگساز: سعید مطلق، شاعر: رضا اشعاری، مجری طرح: معصومه سبزی‌ایبانه، مشاوران تهیه: عباس لهراسی، ساخت تیتراژ: امید ایرمان و بازیگر نوجوان عرشیا خانی‌ایبانه‌ای و پانته‌آجهانگیری.

همان بازیگران به استان‌های مختلف سفر کردیم و بخش مسافرت‌ها در قالب مستند ساخته شده است. وی در ارتباط با موضوع این مجموعه تلویزیونی که بحث وقف‌است و تلاش می‌کند تا فرهنگ وقف را ترویج دهد، بیان می‌کند: این مجموعه با مشارکت سازمان اوقاف و امور خیریه ساخته شده و ما نیز تلاش کردیم با حمایت این سازمان بحث وقف را برای بینندگان تبیین کنیم. البته موقوفاتی که در سایه‌های رعنا نیز معرفی شده‌است، مربوط به زمین، ملک و بیمارستان نبوده بلکه موقوفاتی با رویکرد کارآفرینی هم به تصویر کشیدیم، مانند موتورسازی. حتی در حوزه علم نیز موقوفات بسیار زیادی وجود دارد مانند جایزه البرز که آنها را نیز معرفی کردیم.

ساعت ۱۳ و ۳۰ دقیقه روانه آنتن شبکه دو سیما شود.

به گفته تهیه‌کننده این مجموعه، تیزر سایه‌های رعنا، با بازی بازیگرانی چون حسین سحرخیز، رضا قیاضی، محمود پاک‌نیت، مهوش صبرکن، سالار کریم‌خانی، سلمان فرخنده، هادی قمیشی و ایران اصلائی در حال پخش است و در این هفته مجموعه روی آنتن می‌رود.

[۸] ترویج فرهنگ وقف

علی خانی‌ایبانه‌ای، تهیه‌کننده مجموعه سایه‌های رعنا در گفت‌وگو با جام‌جم می‌گوید: سایه‌های رعنا یک بخش نمایشی و داستانی دارد که لوکیشن اصلی آن و بقیه لوکیشن‌های مربوط به بخش نمایشی که تعدادشان هم کم نبود در گرگان قرار داشت و بعد با

نوستالژی

در این مجموعه عظیم تاریخی امین تارخ در نقش بوعلی سینا در کنار بازیگرانی چون زنده‌یاد فیروز بهجت محمدی، زنده‌یاد جمشید لایق، اسماعیل محرابی، چنگیز وثوقی، سرور نجات‌اللهی و... بازی کرده بود. رهگذر در این اثر با محور قراردادن زندگی بوعلی سینا به افکار مختلف پادشاهان ایرانی و فقر و تنگدستی مردم ایران در دوره‌های مختلف پرداخته بود. این مجموعه نشان داد یکی از پایه‌های ایران متمدن براساس استاد و شاگردی و احترام شاگرد به استاد شکل گرفته است.

ایده تولید مجموعه بوعلی سینا سال ۶۲ و بعد از برگزاری سمینار این سینا از سوی مسؤولان صداوسیما مطرح شد و به دنبال طرح این مساله، کیهان رهگذر به‌عنوان نویسنده و کارگردان مراحل تحقیق و نگارش فیلمنامه بوعلی سینا را آغاز کرد و سرانجام این مجموعه سال ۶۴ در اقدسیه تهران کلید زده شد.

مرحوم کیهان رهگذر در گفت‌وگویی که در زمان پخش این مجموعه با هفته‌نامه سروش داشت درباره روند تولید این مجموعه گفته بود: ما فیلمبرداری را از اقدسیه

تهران شروع کردیم و پس از ضبط ۹۰ دقیقه از سناریو به مدت ۱۰ روز استراحت کرده و بعد از آن به اصفهان رفتم که بخش عمده کار در آنجا ضبط شد. نائین و اطراف تهران دیگر لوکیشن‌های این مجموعه بود.

وی در این گفت‌وگو با اشاره به دشواری‌های یک کار تاریخی تأکید کرده بود: توانایی نداشتن در تغییر دکورها و بناهایی که به لحاظ تاریخی بودنش غیرقابل تغییر بود برای گروه مشکلات زیادی به وجود آورد اما این مشکلات با ذوق و سلیقه خاص طراح دکور، حسن فارسی برطرف شد. این کارگردان در بخشی دیگر از صحبت‌هایش گفته بود: تهیه یک مجموعه که شخصیت‌های زیادی دارد به پیش‌آمدن مشکلات زیادی منجر می‌شود و در صورت متوقف شدن، ضرر مالی زیادی به وجود می‌آید اما مجموعه تلویزیونی بوعلی سینا بدون وقفه انجام شد. کیهان رهگذر در پایان مصاحبه خود از تلاش صادقانه گروه این سریال برای به‌تمرساندن مجموعه بوعلی سینا با توجه به تمام مشکلات قدردانی کرده بود.

البته اهمیت این سریال شاید در وهله اول به جایگاه

تاریخی آن مربوط باشد. امروزه سریال‌سازی در تلویزیون امری کاملاً عادی و متداول است اما سال ۱۳۵۸ این امر در تلویزیون متوقف شده بود زیرا فیلمسازان و سیاست‌گذاران به‌الگوی روشنی برای این‌که یک سریال تلویزیونی چگونه باید باشد نرسیده بودند. یکی از افراد مهمی که الگوی سریال‌سازی را در سال‌های اول دهه ۳۰ تبیین کرد کیهان رهگذر بود. او با نگارش سریال تلویزیونی «سربداران» گام نخست را در این زمینه برداشت و اندکی پس از آن با کارگردانی و نویسندگی سریال بوعلی سینا جدی‌تر در این مسیر حرکت کرد.

جام جم

رسانه

MEDIA

شنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۱ شماره ۶۲۱۲

گزارش

جشنواره یکصد؛ همکاری منسجم وزارت ورزش و رسانه

نوشین مجلسی گروه رسانه

مراسم اختتامیه جشنواره «یکصد» در مرکز همایش‌های صداوسیما برگزار شد و در آن بهترین‌های صد

سال ورزش ایران معرفی شدند.

به گزارش جام‌جم، مراسم اختتامیه جشنواره یکصد، امشب در مرکز همایش‌های صداوسیما با حضور مدیران سازمان صداوسیما، مدیران ارشد ورزش و پیشکسوتان ورزش کشور برگزار شد و پیمان جلی، رئیس سازمان صداوسیما نیز در بخش پایانی مراسم حضور یافت.

رئیس سازمان صداوسیما در سخنانی در این مراسم گفت: ما در محضر قله‌هایی هستیم که عناصر هویتی ما را شکل می‌دهند؛ قله‌های افتخار، اقتدار، جوانمردی، فتوت و قله‌های ایثار، سرپلندی و بزرگمردی. ورزشکارانی که در ده‌ها سال تجربه پرافتخار ملت ما، افتخار آفریدند و میدان برد و باخت برای آنها میدان ارزش‌آفرینی و افتخارآفرینی و جوانمردی بوده است. ما در صفحات تاریخ، به ورزشکاری با افتخار اقتدا می‌کنیم، با این‌که ده‌ها سال از رفتن او از جمع ما می‌گذرد، به نام غلامرضا تختی. جهان پهلوانی که افتخارش در عرصه اخلاق و جوانمردی بود. به عزیزانی افتخار می‌کنیم در این عرصه والا که باختشان به دلیل حضور نیافتن‌شان در برابر نمایندگان یک رژیم کودک‌کش، چیزی نیست غیر از برد و افتخار.

پیمان جلی با بیان این‌که معیار برد و باخت در مرام ورزشکاران ما، اخلاق، جوانمردی و حمایت از مظلوم است، افزود: این افتخارات، صفحات درخشان‌ی در تاریخ ما هستند که وظیفه ما برجسته کردن، نمایان کردن و انعکاس این بزرگمردی هاست. اگر ما در رسانه ملی، شعار هویت‌محوری و عدالت‌گستری را در این دوره تحولی سر دست گرفته‌ایم، این افتخارآفرینان یکی از عناصر اصلی هویت‌آفرینی ملت بزرگ ما هستند که باید به آنها افتخار کنیم. باید به آنها اقتدا کنیم و داستان‌ها از آنها نقل کنیم، باید داستان قهرمانی‌هایشان را در زبان هنرمت‌جلی کنیم.

این حقی است که این بزرگان بر گردن ما دارند. امیدوارم این صفحات افتخارآفرینی و این فصل‌های درخشان‌ی که تاریخ ملت بزرگ ما را دیدنی، شنیدنی و جذاب کرده است، ادامه داشته باشد. این افتخارآفرینان، حاصل تمدن بزرگ و فرهنگ بزرگ مردم هستند.

در بخش دیگری از این مراسم، محسن برمهانی در اولین سخنرانی خود پس از انتصابش در معاونت سیما گفت: این لحظات، لحظات شیرینی است. در کنار کسانی که لحظات شیرین را باعث شدند و همچنین پرچم کشورمان را برای مردم ایران به اهتزاز درآوردند. اتفاق بزرگی برای رویداد یکصد رقم خورد که حاصل همکاری دقیق، متصفانه و خوب بین وزارت ورزش و سازمان صداوسیماست. از ریاست سازمان و همه دست‌اندرکاران تشکر و قدردانی می‌کنم.

جشنواره بهترین‌های صد سال ورزش ایران، در طول فروردین ۱۴۰۱ در قالب برنامه تلویزیونی «یکصد» و در هفت عنوان صحنه ماندگار، مدال ماندگار، گل قرن، تیم قرن، مربی قرن، بار مظلوم و رفتار جوانمردانه به نظرسنجی مردمی گذاشته شد و در پایان این نظرسنجی و در طول یک ماه، بیش از دو و نیم میلیون رأی مردمی به دبیرخانه این جشنواره ارسال شد.

[۱] معرفی برگزیدگان

در ادامه این مراسم، برگزیدگان بخش‌های مختلف بهترین‌های صد سال ورزش ایران معرفی شدند. در بخش ابتدایی مراسم، لوح تقدیر و تندیس به شهید اسکندری، شهید طوفانی و شهید حسن رزاق‌تقدیر شد.

[۲] لوح تقدیر و تندیس بهترین مدیران به محمد انصاری، فتحی نورین - و ورزشکار خارجی - و علیرضا جهانیشخ تعلق گرفت.

[۳] لوح تقدیر و تندیس بهترین مدیر قرن به مرحوم یزدانی خرم و حاج محمود خسروی تعلق گرفت.

[۴] لوح تقدیر و تندیس بهترین مربی قرن به محمد بنا تعلق گرفت.

[۵] لوح تقدیر برترین تیم قرن به تیم و الببال نشسته تعلق گرفت و همچنین لوح و تندیس تیم برتر قرن به انتخاب مردم، به تیم ملی فوتبال ایران در جام جهانی فرانسه ۱۹۹۸ و حمید استیلی تعلق گرفت.

[۶] لوح و تندیس مدال برتر قرن به زهرا نعمتی، احسان قائم‌مقامی و جهان پهلوان غلامرضا تختی تعلق گرفت.

[۷] لوح تقدیر و تندیس صحنه برتر قرن به حسن یزدانی، قهرمان کشتی جهان تعلق گرفت.

در پایان مراسم، لوح تقدیر و تندیس گل برتر قرن هم به خداداد عزیزتی تعلق گرفت.